

Εξ αποστάσεως επικοινωνία μέσω ενός αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος στα πλαίσια του εκπαιδευτικού προγράμματος «Οίκαδε»

Α. Ξενοφώντος¹, Κ. Κενεβέζου¹, Α. Περίκκου¹
Κ. Χαμπιαούρης¹, Η. Χαραλάμπους², Δ. Τελλίδου³
¹Εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν στο πρόγραμμα «Οίκαδε»
Κ' Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού (Αγίου Παντελεήμονα)
hambiaouris.c@cytanet.com.cy

²Πρώτος Λειτουργός Εκπαίδευσης, Υπεύθυνος Προγράμματος «Οίκαδε»
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κυπριακής Δημοκρατίας
eliasch@cytanet.com.cy

³Υποψήφια διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
teld@otenet.gr

Περίληψη

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Οίκαδε» συμπληρώνει φέτος δέκα χρόνια εφαρμογής του στη Δημοτική Εκπαίδευση της Κύπρου, της Ελλάδας και του απόδημου ελληνισμού. Με βάση την πολύτιμη εμπειρία των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και μαθητών όσο και τις νέες εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανάγκες των τελευταίων χρόνων, τη φετινή σχολική χρονιά (2008-09) δίνεται περισσότερη έμφαση στη δημιουργία ενός δυναμικού περιβάλλοντος αλληλεπίδρασης μαθητών και εκπαιδευτικών, στο οποίο να μπορεί να αναπτυχθεί η κριτική σκέψη και να καλλιεργηθεί πνεύμα συνεργασίας. Το άρθρο αυτό έχει βασικό στόχο να παρουσιάσει δραστηριότητες που στοχεύουν προς αυτή την κατεύθυνση. Η αξιολόγηση της νέας προσπάθειας θα παρουσιαστεί μεταγενέστερα. Αποκλειστικός χορηγός της όλης προσπάθειας είναι η Τράπεζα Κύπρου.

Λέξεις κλειδιά: Οίκαδε, επικοινωνία από απόσταση, αλληλεπίδραση - συνεργασία

1. Εισαγωγή

Στην Κύπρο υλοποιείται για δέκα συνεχή χρόνια το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Οίκαδε». Μαθητές δημοτικών σχολείων της Ελλάδας και Κύπρου έχουν την ευκαιρία να επικοινωνούν εξ αποστάσεως με μαθητές ελληνόφωνων δημοτικών σχολείων του εξωτερικού. Βασική προτεραιότητα του «Οίκαδε» είναι η καλλιέργεια πνευματικών και πολιτιστικών δεσμών μεταξύ των επικοινωνούντων και η δημιουργία ζεστών ανθρώπινων σχέσεων. Για την εφαρμογή του προγράμματος χρησιμοποιείται τεχνολογία αιχμής, ώστε η επικοινωνία να γίνεται σε πραγματικό χρόνο, με εικόνα και ήχο, χωρίς να χρειάζονται εξειδικευμένες γνώσεις εκ μέρους εκπαιδευτικών και μαθητών (Αναστασιάδης, 2008; Κόμης, 2004; Χαμπιαούρης κ.ά., 2008; Χαμπιαούρης κ.ά., 2004).

Τα τελευταία δύο χρόνια επιχειρήθηκε μια πρώτη αξιολόγηση του προγράμματος, καταγράφοντας τις απόψεις των εμπλεκόμενων μαθητών και εκπαιδευτικών των σχολείων της Κύπρου, που συμμετείχαν σε αυτό. Η αξιολόγηση έγινε με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων, με συνεντεύξεις και παρατηρήσεις καθ' όλη τη διάρκεια των μαθημάτων. Οι ενδεικτικές απόψεις εκπαιδευτικών και μαθητών μαρτυρούν ότι πρόκειται για ένα ευχάριστο πρόγραμμα ευρείας αποδοχής, που εξυπηρετεί πολλαπλούς διαθεματικούς στόχους και προσεγγίσεις κατά την υλοποίησή του. Φαίνεται, όμως, πως χρήζει και σημαντικής βελτίωσης για να μπορέσει να βοηθήσει στην ανάπτυξη μιας δυναμικής σχέσης αλληλεπίδρασης ανάμεσα στους μαθητές των τηλετάξεων, με όλα τα θετικά αποτελέσματα (Χαμπιαούρης κ.ά., 2008).

2. Προς ένα αλληλεπιδραστικό μαθησιακό περιβάλλον

Αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι η παιδαγωγική αξιοποίηση των μέσων που χρησιμοποιούνται. Τα τεχνολογικά εργαλεία από μόνα τους αποτελούν μόνο το πρώτο βήμα στη μετάβαση από τη σημερινή συμβατική σχολική αίθουσα στο νέο μοντέλο της εικονικής τάξης και στο υβριδικό σχολείο. Σημαντική προϋπόθεση για την επιτυχία του εγχειρήματος της εισαγωγής των ΤΠΕ στο σχολικό περιβάλλον για την αλλαγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της κουλτούρας της μάθησης αποτελεί η εκπόνηση παιδαγωγικών μοντέλων, που θα αποτελέσουν την αναγκαία θεωρητική βάση και θα καθορίσουν το πλαίσιο στο οποίο θα ενταχθούν οι νέες εκπαιδευτικές τεχνολογίες (Αναστασιάδης κ.ά., 2007; Anastasiades, 2003; Μακράκης, 2000; Ράπτης και Ράπτη, 2007; Χαμπιαούρης κ.ά., 2008; Χαμπιαούρης κ.ά., 2004).

Συνεπώς, με γνώμονα τις ενδεικτικές απόψεις των εκπαιδευτικών και των μαθητών για την εφαρμογή του προγράμματος «Οίκαδε», και παρόλο που η τεχνολογία που χρησιμοποιείται παραμένει η ίδια με αυτή των τελευταίων δύο χρόνων, (Χαμπιαούρης κ.ά., 2008), τη φετινή σχολική χρονιά δίνεται περισσότερη έμφαση στη δημιουργία ενός δυναμικού περιβάλλοντος αλληλεπίδρασης στο οποίο οι μαθητές να μπορούν να αναπτύξουν κριτική σκέψη σε ένα ομαδοσυνεργατικό - διερευνητικό μαθησιακό περιβάλλον.

Ακολούθως, πέραν του ότι γίνεται σύντομη αναφορά στο πώς διαμορφώθηκαν οι ομάδες εργασίας τη φετινή σχολική χρονιά (2008-09), στη θεματολογία, στα στάδια σχεδιασμού, στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προγράμματος, και στη μεθοδολογία που ακολουθείται, αναφέρονται ενδεικτικές δραστηριότητες που υπηρετούν τον υπό έμφαση στόχο, τη μεγιστοποίηση, δηλαδή, της αλληλεπίδρασης και της συνεργασίας ανάμεσα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς. Αναφορά στην αξιολόγηση της φάσης αυτής θα γίνει σε μεταγενέστερο στάδιο.

3. Δημοτικά Σχολεία της Κύπρου και της Ελλάδας που Συμμετέχουν στο «ΟΙΚΑΔΕ» στην Κύπρο

Τη σχολική χρονιά (2008-09) συμμετέχουν στο «Οίκαδε» 36 δημοτικά σχολεία από ολόκληρη την Κύπρο, Ελλάδα και τον απόδημο ελληνισμό. Τα σχολεία αυτά χωρίστηκαν σε δέκα ομάδες (βλ. Πίνακα 1) και πραγματοποιούν τηλεδιασκέψεις μεταξύ τους. Η επιμόρφωση συνεχίζεται και σε απόδημους Έλληνες εκπαιδευτικούς, σε διάφορες χώρες, ώστε να ενταχθούν και αυτοί στο πρόγραμμα. Ο αριθμός των συμμετεχόντων σε κάθε ομάδα είναι μικρός για παιδαγωγικούς σκοπούς.

Πίνακας 1: Τα δημοτικά σχολεία και η ομάδα στην οποία ανήκουν

ΟΜΑΔΑ 1η	ΟΜΑΔΑ 2η	ΟΜΑΔΑ 3η
Αγίου Αντωνίου Λευκωσίας	ΙΘ΄ Λεμεσού	Θ΄ Πάφου
ΚΣΤ΄ Λεμεσού	Ζήνωνα Λάρνακας	Γ΄ Λακατάμειας
Ορμήδειας	Μάμμαρι Λευκωσίας	Καλού Χωριού Λεμεσού
Μακρακώμης	Κνήδης Γρεβενών	Πειραμ. Πανεπ. Πατρών
ΟΜΑΔΑ 4η	ΟΜΑΔΑ 5η	ΟΜΑΔΑ 6η
Πισσουρίου	Αυγόρου Β΄	ΙΑ΄ Πάφου
Ελένειον Λευκωσίας	Περνέρα Λευκωσίας	Β΄ Δαλίου
Έμπας Πάφου	Πύργου Λεμεσού	Κ΄ Λεμεσού
	2 ^ο Βόλου	Ριζοκαρπάσου
		20 ^ο Καλλιθέας
ΟΜΑΔΑ 7η	ΟΜΑΔΑ 8η	ΟΜΑΔΑ 9η
ΚΑ΄ Λεμεσού	Τριμίκλινης	Ίνιας
Γ΄ Παραλινίου	Κυπερούντας	Α΄ Κοκκινοτριμιθιάς
8 ^ο Καλλιθέας	Παλαιχωριού	Κόρνου
	ΟΜΑΔΑ 10η	
	ΙΒ΄ Πάφου	
	Αγίου Ανδρέα (ΚΒ)	
	Γ΄ Παλαιού Φαλήρου	

4. Θεματολογία

Τα θέματα που επιλέγονται έχουν άμεση σχέση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου και της Ελλάδας. Στόχος είναι να ετοιμαστεί ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό υλικό από τους δασκάλους και τους μαθητές, που να πηγάζει μέσα από την καθημερινή δουλειά που γίνεται στην τάξη, στα πλαίσια της διαθεματικότητας και να έχει άμεση σχέση με τα προσωπικά βιώματα των μαθητών. Για τη φετινή σχολική χρονιά (2008-2009) ο υπό έμφαση στόχος είναι η Περιβαλλοντική Αγωγή και οι θεματικές ενότητες καθορίστηκαν από τις ίδιες τις ομάδες εργασίας.

5. Στάδια Σχεδιασμού και Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης

Σε αυτό το στάδιο σχεδιάζονται οι δράσεις οι οποίες εντάσσονται στα πλαίσια της δεσμεικτικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης (βλ. Πίνακα 2). Στο σχεδιασμό του προγράμματος κεντρική θέση κατέχει ο προγραμματισμός της σχολικής ομάδας ή των υποομάδων που συγκροτούνται, ο καταμερισμός εργασιών και ο συντονισμός.

Πίνακας 2: Τα στάδια σχεδιασμού και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του «Οίκαδε»

α/α	Δράση	Σχολική Χρονιά 2008-09												
		9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Ολοκλήρωση εγκατάστασης τεχνολογικού εξοπλισμού – τελικός έλεγχος	■												
2	Επιμόρφωση όλων των εκ/κών		■	■	■									
3	Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών συντονιστών – διαχειριστών		■	■	■									
4	Παγκύπρια συνάντηση εκ/κών													
5	Προετοιμασία μαθητών – Τηλεπαρουσιάσεις		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
6	Αξιολόγηση προγράμματος (συντρέχουσα - τελική)		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
7	Παγκύπρια συνάντηση Συζήτηση - Παρουσιάσεις - Αξιολόγηση													■
8	Ετοιμασία καλών πρακτικών													■

6.Μεθοδολογία

Μεθοδολογικά, η προσέγγιση των μαθητικών τηλεσυναντήσεων διαιρείται σε τρεις φάσεις:

Προετοιμασία:

Η φάση αυτή αφορά την προετοιμασία των εκπαιδευτικών και των μαθητών για συμμετοχή στο πρόγραμμα.

Η προετοιμασία των εκπαιδευτικών περιλαμβάνει την εκπαίδευσή τους για την πλατφόρμα CENTRA που φιλοξενεί το πρόγραμμα «Οίκαδε». Όλοι οι εμπλεκόμενοι εκπαιδευτικοί τυγχάνουν εκπαίδευσης σχετικά με τη χρήση και τις δυνατότητες που προσφέρει η πλατφόρμα. Οι εκπαιδευτικοί που αναλαμβάνουν το ρόλο του *διαχειριστή* τυγχάνουν επιπλέον εκπαίδευσης, που αφορά την προετοιμασία και εισαγωγή του εκπαιδευτικού υλικού στην πλατφόρμα καθώς και τη δημιουργία και τον προγραμματισμό των τηλεσυναντήσεων.

Πριν την έναρξη των τηλεσυναντήσεων, υποκινείται το ενδιαφέρον των παιδιών για το πρόγραμμα, καλλιεργούνται στάσεις, αξίες και συμπεριφορές, που σχετίζονται με την «άλλη ομάδα». Οι μαθητές ενημερώνονται για την εκπαιδευτική μεθοδολογία και τον τρόπο εργασίας που θα ακολουθηθεί. Στη συνέχεια οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες, προσδιορίζονται τα ερωτήματα της διερεύνησης και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και συγκροτείται το χρονοδιάγραμμα εργασιών. Οι μαθητές εργάζονται υπό την εποπτεία, καθοδήγηση και εμπύχωση του δασκάλου και αναζητούν ποικίλες πηγές. Κάθε ομάδα συγκεντρώνει, ταξινομεί και επεξεργάζεται το υλικό. Συζήτηση και επεξεργασία του υλικού γίνεται και στην ολομέλεια της τάξης. Ο δάσκαλος παρωθεί τους μαθητές για συγκρίσεις, ταξινομήσεις, συσχετισμούς και γενικεύσεις. Αφού καταλήξουν στην επιλογή του εποπτικού υλικού, αποφασίζουν για τα κείμενα που θα παρουσιάσουν. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να παρουσιάσουν κείμενα και δραστηριότητες αλληλεπιδραστικού χαρακτήρα. Αυτό μπορεί να γίνει κατορθωτό με τη δημιουργία σταυρόλεξων, κρυπτόλεξων, διατύπωση ερωτήσεων και προβληματισμών διερευνητικού χαρακτήρα.

Παρουσίαση:

Η όλη διαδικασία υλοποιείται μέσω του προγράμματος CENTRA. Το CENTRA αποτελεί ένα περιβάλλον εκπαίδευσης και συνεργασίας από απόσταση που λειτουργεί μέσω του Διαδικτύου για τη διεξαγωγή εκπαίδευσης και συνεργασίας από απόσταση, σε πραγματικό χρόνο. Βασική δυνατότητά του είναι η δημιουργία «εικονικής» αίθουσας, στην οποία ο παρουσιαστής και οι συμμετέχοντες επικοινωνούν μέσω κειμένου, ήχου και εικόνας (Αναστασιάδης, 2008). Στη φάση αυτή οι μαθητές καλούνται να πάρουν το λόγο «ενώπιον» κοινού υπό συγκεκριμένο ρόλο (π.χ. εικονικού ξεναγού, εκφωνητή) και με συγκεκριμένο επικοινωνιακό σκοπό. Οι ομάδες μαθητών εμφανίζουν το εκπαιδευτικό υλικό που έχουν ετοιμάσει, συνεργάζονται από απόσταση και καταλήγουν σε μια διαδραστική παρουσίαση των αποτελεσμάτων. Ο διάλογος και η επιχειρηματολογία είναι βασικές συνιστώσες της όλης διαδικασίας. Τέλος ακολουθεί συζήτηση. Στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς πραγματοποιούνται συνήθως 6-8 τηλεδιασκέψεις, που η καθεμιά διαρκεί 2 διδακτικές περιόδους (80 λεπτά).

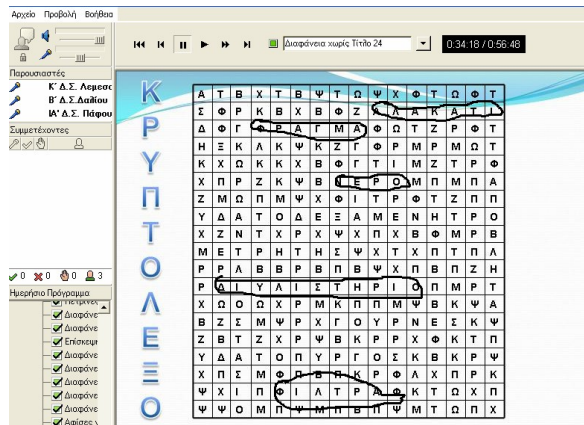
Αξιολόγηση μετά από κάθε παρουσίαση - Τελική αξιολόγηση:

Οι ομάδες σχολιάζουν και αυτοαξιολογούνται ως προς την παρουσίασή τους. Καταλήγουν σε συμπεράσματα τα οποία λαμβάνουν υπόψη τους στην προετοιμασία της επόμενης συνάντησης. Στη συνέχεια κάθε ομάδα συγκεντρώνει το υλικό που επεξεργάστηκε και παράγει γραπτό κείμενο που συνοδεύεται και από εποπτικό υλικό για τον ταξιδιωτικό οδηγό. Η τελική συνθετική εργασία προχωρεί παράλληλα με τις εικονικές συναντήσεις και ολοκληρώνεται με το πέρας όλων των συναντήσεων. Με το πέρας των τηλεσυναντήσεων γίνεται τελική αξιολόγηση του προγράμματος όπου καταγράφονται οι απόψεις των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών και μαθητών.

7. Ενδεικτικές αλληλεπιδραστικές δραστηριότητες

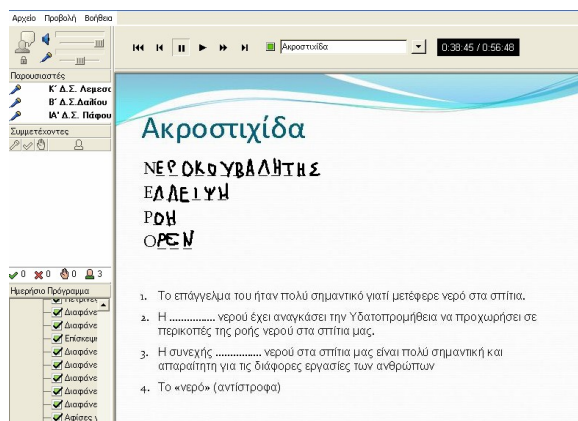
Στα πλαίσια της νέας προσέγγισης, όπως αυτή διατυπώθηκε πιο πάνω, στη συνέχεια παρουσιάζονται κάποιες ενδεικτικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της τηλεσυνεργασίας ανάμεσα στα σχολεία που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Να σημειωθεί πως η συνεργασία και η αλληλεπίδραση των μαθητών είναι εφικτή λόγω των δυνατοτήτων και των εργαλείων που προσφέρει η πλατφόρμα CENTRA - η οποία φιλοξενεί το «Οίκαδε» - καθώς και λόγω της δημιουργικής αξιοποίησης των εργαλείων αυτών από εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι μαθητές κατά τη διάρκεια της συνεργασίας τους ετοιμάζουν παρουσιάσεις για διάφορα θέματα, αξιοποιώντας συνήθως το λογισμικό PowerPoint. Στις παρουσιάσεις αυτές μπορούν να εντάξουν διαφάνειες με κρυπτόλεξα. Τα τελευταία μπορούν να περιέχουν βασικές έννοιες ή λέξεις κλειδιά που αναφέρθηκαν κατά τη διάρκεια της παρουσίασης. Οι μαθητές από τα άλλα συνεργαζόμενα σχολεία καλούνται να εντοπίσουν τις λέξεις αυτές και με τα εργαλεία επισήμανσης να τις σημειώσουν στη διαφάνεια. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι όλα τα συνεργαζόμενα σχολεία μπορούν να συμμετέχουν ταυτόχρονα στη δραστηριότητα και να βλέπουν τις λέξεις που σημειώνονται από τα άλλα σχολεία.

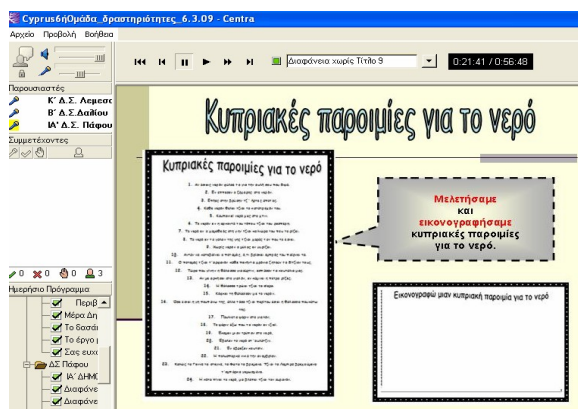
Σχήμα 1: Εργασία μαθητών, Κρυπτόλεξο

Στη συνέχεια οι μαθητές των συνεργαζόμενων σχολείων μπορεί να εργαστούν σε ομάδες για την παραγωγή γραπτού λόγου χρησιμοποιώντας το βασικό λεξιλόγιο που επισημάνθηκε σε προηγούμενο στάδιο και ακολούθως να το ανακοινώσουν γραπτά ή προφορικά στους μαθητές της «άλλης ομάδας» και να ακολουθήσει συζήτηση. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί ότι ενθαρρύνεται η συνεργασία μαθητών που ανήκουν σε διαφορετικά σχολεία ώστε να μεγιστοποιηθεί ο βαθμός αλληλεπίδρασής τους.

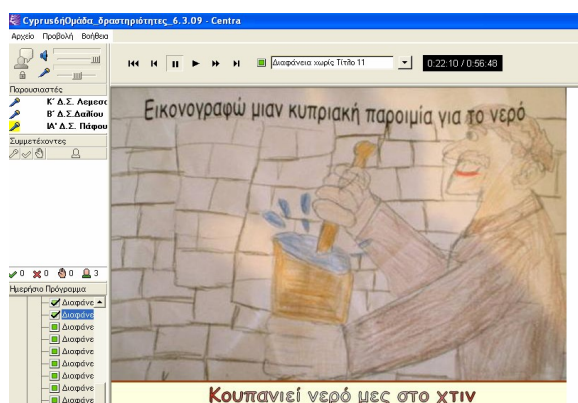

Σχήμα 2: Εργασία μαθητών, Ακροστιχίδα

Με το ίδιο σκεπτικό οι μαθητές μπορούν να ετοιμάσουν σταυρόλεξα ή αρκτικόλεξα στα οποία να επισημαίνεται το βασικό λεξιλόγιο της παρουσίασης. Οι δραστηριότητες προέκτασης που μπορούν να ακολουθήσουν είναι πολλές, όπως η δημιουργία μιας εικόνας που παρουσιάζεται στο λογισμικό Paint. Η συγκεκριμένη εικόνα διαμοιράζεται στα άλλα συνεργαζόμενα σχολεία, τα οποία μπορούν να ασχοληθούν με τη συγγραφή λεζάντας ή ενός διαλόγου σχετικά με την εικόνα. Η ολοκλήρωση αυτής της ομαδικής εργασίας από το σύνολο των συνεργαζόμενων σχολείων αυξάνει το αίσθημα ικανοποίησης των μαθητών για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα αφού σταματούν να είναι παθητικοί ακροατές αλλά έχουν ενεργό συμμετοχή.

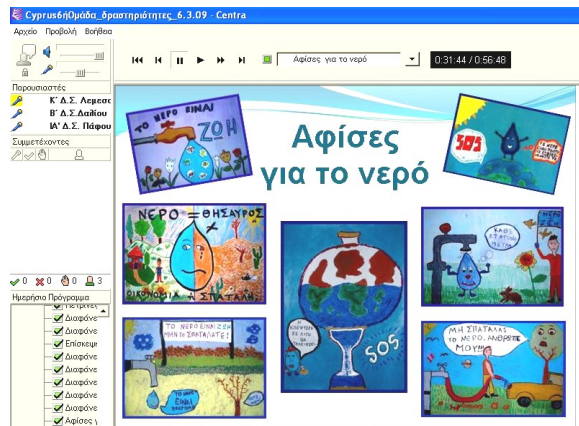
Σχήμα 3: Εργασία μαθητών, Εικονογράφηση

Σχήμα 4: Εργασία μαθητών, Εικονογράφηση

Πιο πάνω αναφέρθηκε η δυνατότητα διαμοιρασμού της εικόνας που ετοίμασαν τα παιδιά. Η πλατφόρμα που φιλοξενεί το πρόγραμμα δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να διαμοιράσουν οτιδήποτε έχουν εγκατεστημένο τοπικά στον υπολογιστή τους στα άλλα συνεργαζόμενα σχολεία. Αυτό προσφέρει μεγάλες δυνατότητες αλληλεπίδρασης στους μαθητές αφού μπορούν να επιδράσουν πάνω στο υλικό της άλλης ομάδας μαθητών, να συνεχίσουν την ήδη υφιστάμενη εργασία ή να τη διορθώσουν. Για παράδειγμα, μια δημιουργική εργασία που μπορεί να γίνει είναι η ομαδική συγγραφή ενός παραμυθιού σχετικού με τη

θεματολογία της παρουσίασης. Το πρώτο σχολείο ξεκινά τη συγγραφή, διαμοιράζει το έγγραφο στο άλλο σχολείο το οποίο τελειώνει το παραμύθι, ενώ το τρίτο σχολείο αναλαμβάνει την εικονογράφηση του χρησιμοποιώντας σχετικό λογισμικό. Στο τέλος όλη η παραχθείσα εργασία διαμοιράζεται σε όλους τους συμμετέχοντες με αποτέλεσμα να αυξηθεί το αίσθημα ικανοποίησης για ολοκλήρωση ενός κοινού έργου καθώς οι δεσμοί φιλίας και συνεργασίας ανάμεσα στους «πρωταγωνιστές» γίνονται πιο δυνατοί.

Σχήμα 5: Εργασία μαθητών, Εικονογράφηση

Ένα από τα εργαλεία που προσφέρει το πρόγραμμα είναι η δυνατότητα επιλογής συγκεκριμένων ιστοσελίδων από τους μαθητές ενός από τα συνεργαζόμενα σχολεία και ο διαμοιρασμός τους στις άλλες τηλετάξεις. Η δυνατότητα αυτή εμπεριέχει το στοιχείο της διερεύνησης, της κριτικής και της επιλογής πληροφοριών αφού οι μαθητές μπορούν να μελετήσουν ομαδικά συγκεκριμένο υλικό με σκοπό να δώσουν απάντηση σε ένα ανοικτό προς διερεύνηση ερώτημα. Η εργασία γίνεται ομαδικά και οι υπό εξέταση πληροφορίες μοιράζονται στους μαθητές.

Η χρήση του διαδικτύου δεν περιορίζεται μόνο στην μελέτη πληροφοριών αλλά μπορεί να προεκταθεί σε πιο δημιουργικές δραστηριότητες όπως οι ιστοεξερευνηήσεις, και η ενασχόληση των μαθητών με διαδραστικά εφαρμογίδια. Φυσικά η ενασχόληση των μαθητών με τις πιο πάνω δραστηριότητες αποκτά ένα ξεχωριστό χαρακτήρα αφού οι μαθητές έχουν ένα δυνατό όπλο στη μαθησιακή τους προσπάθεια: τη συνεργασία και την ανταλλαγή απόψεων με μαθητές από απομακρυσμένα σχολεία, μια δυνατότητα που την παρέχει το πρόγραμμα «Οίκαδε».

8. Αντί Επιλόγου

Αυτό που μένει να γίνει είναι οι πιο πάνω δημιουργικές, αλληλεπιδραστικές δραστηριότητες να εφαρμοστούν όσο το δυνατόν πιο ευρέως και στη συνέχεια να επιχειρηθεί μια νέα αξιολόγηση του προγράμματος. Το πρόγραμμα «Οίκαδε» προσφέρει πολλές δυνατότητες συνεργασίας και αλληλεπίδρασης μεταξύ των επικοινωνούντων μαθητών, αλλά σίγουρα μπορεί να βελτιωθεί σε μεγάλο βαθμό. Η βελτίωση αυτή βασίζεται κατά πολύ στην παιδαγωγική αξιοποίηση των μέσων που χρησιμοποιούνται. Τα μέσα αυτά αποτελούν μόνο ένα μικρό δείγμα των δυνατοτήτων που προσφέρει η πλατφόρμα CENTRA και η μέγιστη αξιοποίησή τους εναπόκειται στον παράγοντα εκπαιδευτικό.

Βιβλιογραφία

- Anastasiades, P. (2003). Distance Learning in Elementary Schools in Cyprus: The evaluation Methodology and Results. *Computers & Education*, 40 (1), 17-40 (24) Elsevier Science.
- Αναστασιάδης, Π., & Σπαντιδάκης, Γ. (2007). Ζητήματα Σχεδιασμού Εκπαιδευτικού Υλικού σε Υπερμεσικά Περιβάλλοντα Μάθησης με έμφαση στην ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων. Στο Λιοναράκης Α. (επιμ.), *Πρακτικά 4ου Διεθνούς Συνεδρίου για την εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση – Μορφές Δημοκρατίας στην Εκπαίδευση: Ανοιχτή Πρόσβαση και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, Τόμος Α', 576-588. Αθήνα: Προπομπός.
- Αναστασιάδης, Π. (2008). Η Διαδραστική Τηλεδιάσκεψη στο Σύγχρονο Σχολείο: Πλαίσιο Διδακτικού Σχεδιασμού. *Πρακτικά 6^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα: Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, Τόμος Α', 317-324. Πανεπιστήμιο Κύπρου, 25-28 Σεπτεμβρίου 2008. Κύπρος: Πανεπιστήμιο Κύπρου.
- Κόμης, Β. (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Αθήνα: Νέες Τεχνολογίες.

- Μακράκης, Β. (2000). *Υπερμέσα στην εκπαίδευση: Μια κοινωνικο-επικοινωνιακή προσέγγιση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Ράπτης, Α., & Ράπτη, Α. (2007). *Μάθηση και Διδασκαλία στην Εποχή της Πληροφορίας: Ολική Προσέγγιση*. Τόμος Α'. Αθήνα: Ατραπός.
- Χαμπιαούρης, Κ., Ράπτης, Α., Αναστασιάδης, Π., & Ράπτη, Α. (2004). Ανάπτυξη Συνεργατικού Περιβάλλοντος μέσω Τηλεδιάσκεψης, κατά τη Διδασκαλία της Ενότητας «Οικολογία», στα πλαίσια του Μαθήματος της Επιστήμης σε Δημοτικά Σχολεία της Κύπρου. Στο Γρηγοριάδου, Μ., Ράπτη, Α, Βοσνιάδου, Σ. & Κυνηγού. Χρ. (επιμ.). Πρακτικά 4^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή με θέμα: *Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση*. Τόμος Β'. Πανεπιστήμιο Αθηνών, 29 Σεπτεμβρίου - 2 Οκτωβρίου 2004. Αθήνα: Νέες Τεχνολογίες.
- Χαμπιαούρης, Κ., Ξενοφώντος, Α., Κελεβέζου, Κ., Παπακώστα, Σ., Γεωργίου, Μ., Κώστα, Κ., Ταλιαδώρος, Γ., Χαραλάμπους, Μ. (2008). Ταξιδεύοντας με τα «Φτερά» του Οίκαδε. Πρακτικά 6^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου με θέμα: *Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, Τόμος Α', 337-344. Πανεπιστήμιο Κύπρου, 25-28 Σεπτεμβρίου 2008. Κύπρος: Πανεπιστήμιο Κύπρου.